Program NEON – Varni brez vrstniškega nasilja za osnovno šolo

Program NEON - Varni brez vrstniškega nasilja se osredotoča na preprečevanje problema vrstniškega nasilja z glavnim sporočilom, da nasilje ni dopusten način ravnanja v medosebnih odnosih. Pomembno vlogo in odgovornost pri preprečevanju vrstniškega nasilja imajo otroci (tudi vrstniki in vrstnice, ki so priče nasilju), starši ter zaposleni v šoli. Glavni cilj programa je krepiti varovalne dejavnike otrok, da bi se znali in zmogli zaščititi pred vrstniškim nasiljem tako v fizičnem kot v spletnem okolju, da vrstniškega nasilja ne bi povzročali in da bi se ustrezno odzvali kot priče.

Program predstavlja enostaven in učinkovit način, kako učencem in učenkam v osnovni šoli predstaviti problematiko vrstniškega nasilja. Nagovori in spodbudi jih, da s svojimi izkušnjami, predlogi, idejami in delovanjem aktivno prispevajo k preprečevanju vrstniškega nasilja v in izven šole.

Kot ciljni skupini nagovori tudi starše in zaposlene v osnovni šoli ter jim predstavi informacije o oblikah, vzrokih in posledicah vrstniškega nasilja, možnih preventivnih aktivnosti in ukrepih ter ustreznih odzivih v primerih vrstniškega nasilja.

Program se osredotoča na krepitev varovalnih dejavnikov otrok: prave informacije in znanje, samospoštovanje in zaupanje vase, socialne in čustvene kompetence otrok, podporna socialna mreža vrstnikov in vrstnic ter odraslih, konkretna podpora in pomoč odrasllih, ko jo otrok potrebuje.

Komu je program namenjen?

Program je namenjen učencem in učenkam v 1., 2. in 3. starostnem triletju v osnovni šoli, njihovim staršem in zaposlenim v osnovni šoli.

Izvedba programa

Izvedba programa v osnovni šoli vključuje predstavitev za zaposlene v šoli in predstavitev za starše ter delavnice za učence in učenke. Optimalno je, da med in po izvedbi delavnic za otroke učiteljice oz. učitelji z otroki izvajajo aktivnosti za ponovitev znanj in prakticiranje veščin, s katerimi so se otroci seznanili na delavnicah.

Predstavitve za odrasle

Na začetku programa izvedemo predstavitev za zaposlene v osnovni šoli. Vabljeni so vsi zaposleni. Sledi predstavitev za starše. Predstavitvi okvirno trajata dve pedagoški uri.

Odraslim predstavimo:

- osnovne informacije o oblikah vrstniškega nasilja v fizičnem in spletnem okolju in možnih posledicah;
- priporočila, kako okrepiti otroke, da bi se znali in zmogli samozavestno in odločno odzvati na vrstniško nasilje;
- priporočila, kako okrepiti otroke, da ne bi povzročali vrstniškega nasilja;
- priporočila za pogovor z otrokom, ki je žrtev nasilja, ter z otrokom, ki izvaja nasilje;
- delavnice za otroke.

Delavnice za otroke

Po predstavitvah za odrasle izvedemo delavnice za otroke. Število delavnic je odvisno od kombinacije modulov, ki se izvajajo v posameznih starostnih obdobjih.

Otroci se seznanijo in učijo:

- kako obdržati svoje pravice, da so varni, močni in svobodni, in pri tem spoštovati pravice drugih,
- kako prepoznati, da gre za vrstniško nasilje,
- o vzrokih in posledicah vrstniškega nasilja tako v fizičnem kot tudi v spletnem okolju,
- veščin nenasilne komunikacije, vedenja,
- kako se ustrezno odzvati, če so žrtev vrstniškega nasilja v fizičnem ali spletnem okolju,
- kako pomembna je pomoč in podpora vrstnikov in vrstnic in kako se ustrezno odzvati, če so priče vrstniškemu nasilju v fizičnem ali spletnem okolju,
- kako povedati o izkušnji vrstniškega nasilja ali o svoji stiski odrasli zaupni osebi,
- kako lahko prispevajo k zmanjšanju in preprečevanju vrstniškega nasilja v šoli in skupnosti.

Teme obravnavamo z igro vlog in skupinsko diskusijo. Spodbujamo aktivno sodelovanje otrok.

Po vsaki delavnici v skupini z otroki sledi še čas za ponovitev – čas za individualne pogovore med otroki in izvajalkami/izvajalci delavnic, ko imajo otroci možnost ponoviti na delavnici predstavljena sporočila, izmenjati svoje izkušnje, zastaviti dodatna vprašanja ali tudi zaupati svojo stisko zaradi izkušenj nasilja in dobiti podporo in pomoč.

Delavnice za otroke potekajo v obstoječih oddelkih. Za izvedbo delavnic načrtujemo eno oziroma dve šolski uri (odvisno od posameznega vsebinskega modula). Optimalno je, da se delavnice izvedejo v dveh

oziroma treh zaporednih tednih in sicer ena delavnica na teden, z vmesnimi ponovitvami in prakticiranjem veščin. Delavnice izvede tim dveh usposobljenih izvajalk oziroma izvajalcev.